

Михайленко О.Г.,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародної економіки і світових фінансів,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Помазан М.Ю.,
магістр факультету економіки,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Mykhailenko Olha,
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Department of International Economics and World Finance,
Oles Honchar Dnipro National University

Pomazan Maksym,
Student of the Faculty of Economics,
Oles Honchar Dnipro National University

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО РЕГІОНУ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ РИНКАХ ТОВАРІВ

Михайленко О.Г., Помазан М.Ю. Конкурентоспроможність Дніпропетровського регіону на європейських ринках товарів. В умовах росту міжнародної економіки конкуренція між країнами посилюється практично в усьому світі. Сучасні процеси глобалізації світового економічного розвитку не оминають і Україну, яка поступово інтегрується до Європейського союзу. Дніпропетровський регіон займає значне місце серед інших регіонів України за обсягами товарного експорту, тому важливим є виявлення і підвищення конкурентоспроможності Дніпропетровського регіону на європейських товарних ринках. Сам регіон як об'єкт конкурентоспроможності має певні особливості. По-перше, регіони не вступають у конкурентну боротьбу так, як це здійснюють підприємства. По-друге, формування конкурентоспроможності регіону може відбуватися внаслідок розвитку конкурентоспроможності підприємств, які у ньому функціонують, та товарів, що вони виробляють. По-третє, для формування та оцінювання конкурентоспроможності регіону важливо не тільки визначити його місце щодо інших регіонів (на внутрішньому і зовнішньому ринках), а й загальний рівень розвитку регіонів. У статті здійснено аналіз економіко-географічного положення, проаналізовано основні показники зовнішньоекономічних відносин Дніпропетровського регіону з країнами ЄС, а саме: обсяги експорту та імпорту товарів, зовнішньоторгівельне сальдо, товарну та географічну структуру експорту, а також досліджено взаємодію регіону з Європейським союзом у сфері інвестицій, які мають суттєвий вплив на конкурентоспроможність Дніпропетровського регіону як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках.

Ключові слова: конкурентні переваги, конкурентоспроможність, експорт, імпорт, інтеграційні процеси, інвестиції.

Михайленко О.Г., Помазан М.Ю. Конкурентоспособность Днепропетровского региона на европейских рынках товаров. В условиях роста международной экономики конкуренция между странами усиливается практически во всем мире. Современные процессы глобализации мирового экономического развития не обходят и Украину, которая постепенно интегрируется в Европейский союз. Днепропетровский регион занимает значительное место среди других регионов Украины по объемам товарного экспорта, поэтому важно выявление и повышение конкурентоспособности Днепропетровского региона на европейских товарных рынках. Сам регион как объект конкурентоспособности имеет определенные особенности. Во-первых, регионы не вступают в конкурентную борьбу так, как это делают предприятия. Во-вторых, формирование конкурентоспособности региона может происходить вследствие развития конкурентоспособности предприятий, которые в нем функционируют, и товаров, которые они производят. В-третьих, для формирования и оценки конкурентоспособности региона важно не только определить его место по отношению к другим регионам (на внутреннем и внешнем рынках), но и общий уровень развития регионов. В статье проведен анализ экономико-географического положения, проанализированы основные показатели внешнеэкономических отношений Днепропетровского региона со странами ЕС, а именно: объемы экспорта и импорта товаров, внешнеторговое сальдо, товарная и географическая структура экспорта, а также исследовано взаимодействие региона с Европейским союзом в сфере инвестиций, которые имеют существенное влияние на конкурентоспособность Днепропетровского региона как на внутреннем, так и на внешних рынках.

Ключевые слова: конкурентные преимущества, конкурентоспособность, экспорт, импорт, интеграционные процессы, инновации.

Mykhailenko Olha, Pomazan Maksym. Competitiveness of the dniproperetrovsk region in the european goods markets. With the growth of the international economy, competition between countries is intensifying virtually worldwide. The current processes of globalization of world economic development do not bypass Ukraine, which is gradually integrating into the European Union. The Dnipropetrovsk region occupies a significant place among other regions of Ukraine in terms of commodity exports, so it is important to identify and increase the competitiveness of the Dnipropetrovsk region in the European commodity markets. The region itself as a competitive object has certain features. First, regions do not compete as companies do. Secondly, the formation of competitiveness of the region may be due to the development of competitiveness of the enterprises in which it operates and the products that they produce. Third, it is important not only to determine its place in relation to other regions (in the internal and external markets) but also to the overall level of development of the regions in order to form and assess the competitiveness of a region. The article analyzes the economic and geographical situation, analyzes the main indicators of the foreign economic relations of the Dnipropetrovsk region with the EU countries, namely: export and import of goods, foreign trade balance, commodity and geographical structure of exports, as well as investigates the interaction with the European Union, which have a significant impact on the competitiveness of Dnipropetrovsk region, both in the domestic and foreign markets. The article develops proposals and recommendations for strengthening the competitive advantages of Dnipropetrovsk region, which are of great practical importance for the economy, both in the region in particular and for the economy of Ukraine in general. The implementation of the recommendations provided can significantly improve the competitiveness of the region and, consequently, improve the quality of life of the region's population. The implementation of the developed recommendations will also enhance the region's interaction with the EU countries, both in the field of trade in goods and in the sphere of investment, which will help to enhance integration, both in the region and in the whole of the country into the European Union.

Key words: competitive advantages, competitiveness, export, import, integration processes, innovations.

Постановка проблеми. Жорстка конкурентна боротьба на світових ринках з високим ступенем представництва різних суб'єктів господарювання потребує від України загалом та її регіонів пошуку шляхів підвищення конкурентоспроможності національної економіки, формування у країні потужного інноваційного та науково-технічного потенціалу, сприятливого бізнес-середовища, що в перспективі дасть змогу зайняти гідні позиції на європейських ринках.

Конкурентоспроможність суб'єктів ринкового господарювання є основою конкурентоспроможності економіки країни загалом, яка розглядається як на національному, так і на глобальному рівнях. Держава, розробивши та впровадивши інноваційні моделі, форми, методи і принципи управління та функціонування на макrorівні, зможе брати участь у формуванні глобальної пропозиції, у задоволенні глобального попиту, у розподілі глобального доходу та у глобальному відтворювальному процесі.

В умовах ринкової економіки досягти конкурентних переваг підприємством можна за рахунок випуску конкурентоспроможної продукції, освоєння підприємствами інноваційних техніки й технологій, застосування інноваційних форм і методів управління діяльністю суб'єкта господарювання, в тому числі й персоналом. При цьому регіони аби підвищити свої позиції на міжнародному рівні, тобто конкурентоспроможність, повинні приділяти увагу вдосконаленню інноваційної політики, а також забезпечувати сприятливий інвестиційний клімат.

Саме забезпечення підвищення конкурентоспроможності регіонів України залишається питанням стратегічної важливості, від реалізації якого залежать соціально-економічна динаміка, ефективність залучення у світовий поділ праці та можливість модернізації на цій основі національної економіки. Через розвиток конкурентоспроможності можна покращити довіру до українського виробництва, покращити інвестиційну привабливість країни, збільшити рівень життя населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологія підвищення конкурентоспроможності під час виходу на зовнішні ринки викликає значну наукову і практичну зацікавленість провідних вітчизняних та зарубіжних учених та маркетологів. Свої дослідження з цієї тематики проводили М. Карпенко, О. Кириченко, О. Кісь, О. Ковтун, І. Коломієць, С. Косенко, І.В.ю Крапивний, В. Соколовська, М. Стефаненко та ін.

Також дослідженням проблем управління конкурентоспроможністю займалося багато вчених, таких як Г. Азоев, В. Дикань, Ф. Котлер, Т. Маслова, Л. Піддубна, М. Портер, Е. Сапронова, Г. Скудар, Р. Фатхудинов, В. Холод, Л. Шевченко, В. Шинкаренко та багато інших.

Саме ці роботи слугували фундаментальною базою для подальшого дослідження. Незважаючи на значну кількість наукових публікацій, подальших досліджень потребує конкурентоспроможність Дніпропетровського регіону на європейському товарному ринку.

Формулювання цілей статті. На підставі наукового та статистичного матеріалів проаналізувати конкурентоспроможність Дніпропетровського регіону та розробити рекомендації, щодо підвищення його конкурентоспроможності на європейських товарних ринках.

Виклад основного матеріалу. Формування і використання конкурентних переваг є важливим кроком забезпечення конкурентоспроможності регіону, яку потрібно вважати властивістю об'єкта, що характеризується ступенем реального чи потенційного задоволення ним конкурентної боротьби порівняно з аналогічним об'єктом на певному ринку [1, с. 99]. Отже, конкурентоспроможність досягається тим об'єктом, який має конкурентні переваги [2, с. 36].

Конкурентні переваги – це характеристики, властивості товару або торгової марки, які створюють для організації певні переваги перед прямими конкурентами. Ці характеристики (атрибути) можуть бути найрізноманітнішими і відносяться як до самого товару (базової послуги), так і до додаткових послуг, що

супроводжують базову, до форм виробництва, збуту або продажу [3, с. 256–261].

Сам регіон як об'єкт конкурентоспроможності має певні особливості. По-перше, регіони не вступають у конкурентну боротьбу так, як це здійснюють підприємства. По-друге, формування конкурентоспроможності регіону може відбуватись внаслідок розвитку конкурентоспроможності підприємств, які у ньому функціонують, та товарів, що вони виробляють. По-третє, для формування та оцінювання конкурентоспроможності регіону важливо не тільки визначити його місце по відношенню до інших регіонів (на внутрішньому і зовнішньому ринках), а й загальний рівень розвитку регіонів. Формуючи конкурентні переваги регіону, необхідно також урахувати чинники забезпечення його конкурентоспроможності, які слід диференціювати за рівнем впливу (макро-, мезо-, мікрорівень). Виключаючи ті чинники, які забезпечують конкурентоспроможність підприємств регіону (чинники мезорівня: конкурентна перевага підприємства, результати його економічної діяльності) та чинники конкурентоспроможності їх продукції (чинники мікрорівня: ціна, якість, рівень обслуговування, умови постачання і платежу тощо), на конкурентне становище регіону (його конкурентоспроможність) впливає природний, техніко-технологічний та людський чинник.

Цей перелік варто доповнити чинником внутрішніх та міжрегіональних зв'язків, які визначають кластеризацію, взаємовідносини з постачальниками і споживачами тощо.

Займаючи 5,3% території України з часткою населення 7,6%, Дніпропетровський регіон є одним із провідних регіонів України. Його внесок у валовий регіональний продукт держави становить майже 11% і значною мірою визначає загальну ситуацію у країні. Це самодостатній регіон з потужним промисловим та науковим потенціалом, розвинутим сільськогосподарським виробництвом, високим рівнем розвитку транспорту і зв'язку, вигідним географічним положенням та багатими природними ресурсами. Регіон володіє близько 50% загальнодержавних запасів корисних копалин: 100% марганцевої руди, 70% залізної руди, 45% розвіданих запасів вугілля [6].

Дніпропетровський регіон входить до числа провідних експортерів та займає перше місце за обсягами експорту товарів та послуг серед регіонів України. У 2018 році обсяг зовнішньоторговельного обороту товарами та послугами становив 13 038,6 млн дол. США, у тому числі експорт та імпорт 7722,6 млн дол. США та 5316,0 млн дол. США відповідно. Позитивне сальдо – 2362,6 млн дол. США [4].

У 2018 р. експорт товарів становив 7722,6 млн дол. США, або 109,5% порівняно з 2017 р., імпорт – 5316 млн дол., або 114,8% (рис. 1). Позитивне сальдо становило 2406,6 млн дол. (у 2017 р. також позитивне – 2420,8 млн дол.). Коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 1,45 (у 2017 р. – 1,52). Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами із 159 країни світу.

Обсяг експорту товарів Дніпропетровського регіону з 2014 по 2018 рр. зменшився на 1041,3 млн дол. США, або на 11,88%. Обсяг імпорту товарів збільшився на 679,7 млн дол. США, або на 14,66% [4].

Формування показників зовнішньої торгівлі регіону відбувається під впливом таких факторів, як:

- суттєва волатильність кон'юнктури світових ринків на певну продукцію українського експорту, зокрема на залізну руду, що призводить до різноспрямованих тенденцій розвитку експорту продукції металургійного комплексу та товарів суміжних і пов'язаних галузей економіки;

- значна сировинна спрямованість українського експорту та суттєва залежність вітчизняних підприємств від зовнішнього ринку збуту, що робить дуже вразливим від цінових коливань обсяг надходження валютних ресурсів;

- відсутність доступу до кредитних ресурсів, системні проблеми розвитку зовнішньоекономічної діяльності (відшкодування ПДВ, валютне, митне та податкове регулювання).

Головним товарним експортним ринком для Дніпропетровського регіону залишається ринок ЄС.

Зона вільної торгівлі між Україною та ЄС відкриває величезні можливості для українського бізнесу та щодо експортних поставок товарів на європейський ринок.

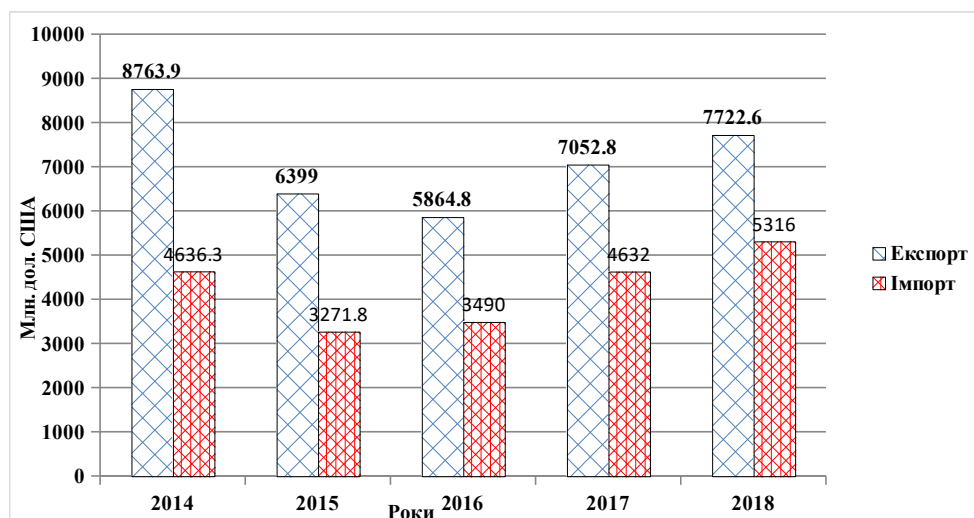

Рис. 1. Динаміка експорту-імпорту товарів Дніпропетровського регіону за 2014-2018 рр., млн дол. США. [4]

У перший рік вільної торгівлі з ЄС український експорт в країни Євросоюзу виріс на 3%, а взаємний товарообіг на 6%. Нині майже 40% української торгівлі приходить на Європейський Союз. Для низки українських галузей ЄС став основним торговим партнером (рис. 2).

У 2018 р. експорт товарів до країн ЄС з Дніпропетровського регіону становив 2746,5 млн дол. США і збільшився порівняно з 2014 р. на 56,5% (на 991,6 млн дол.), імпорту Дніпропетровського регіону у 2018 році становив 1583,5 млн дол. США і порівняно з 2014 роком зменшився на 9,57% (на 167,6 млн дол.).

Проаналізувавши динаміку експорту та імпорту Дніпропетровського регіону з країнами ЄС з 2014 по 2018 рр., можна помітити, що після скорочення експорту та імпорту у 2015 році останні три роки оби-

два показники стабільно зростають, як і позитивне сальдо зовнішньої торгівлі Дніпропетровщини з країнами ЄС, яке має стабільну тенденцію до зростання з 2014 по 2018 рік.

Основні країни – партнери ЄС в експорті товарів Дніпропетровського регіону у 2018 р. наведені на рис. 3.

Найбільші експортні поставки здійснювалися до Польщі – 26,03% від загального обсягу експорту до країн ЄС, Угорщини – 11,18%, Словаччини – 11,13%, Чехії – 9,6%, Італії – 8,06%, Румунії – 7,82%, Нідерландів – 6,24% та Німеччини – 5,07%.

Проаналізувавши товарну структуру експорту (рис. 4), можна дійти висновку, що лідируючі групи товарів майже не змінилися – Дніпропетровщина експортує переважно сировинні товари, значною частиною яких є чорні метали – 45% у 2018 році. У період

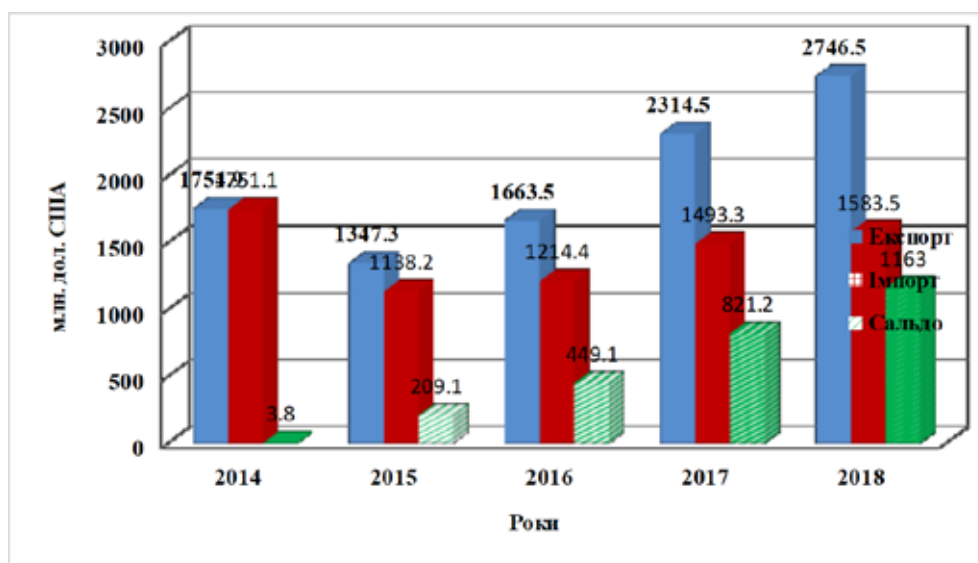

Рис. 2. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами між країнами ЄС та Дніпропетровським регіоном, млн дол. США [4]

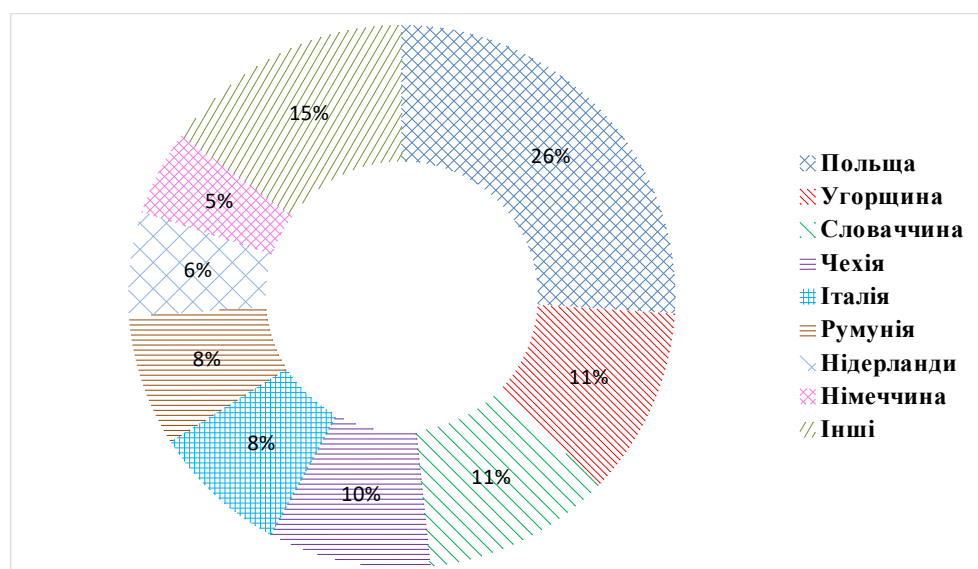

Рис. 3. Основні країни-партнери ЄС в експорті товарів Дніпропетровського регіону в 2018 р., % [4]

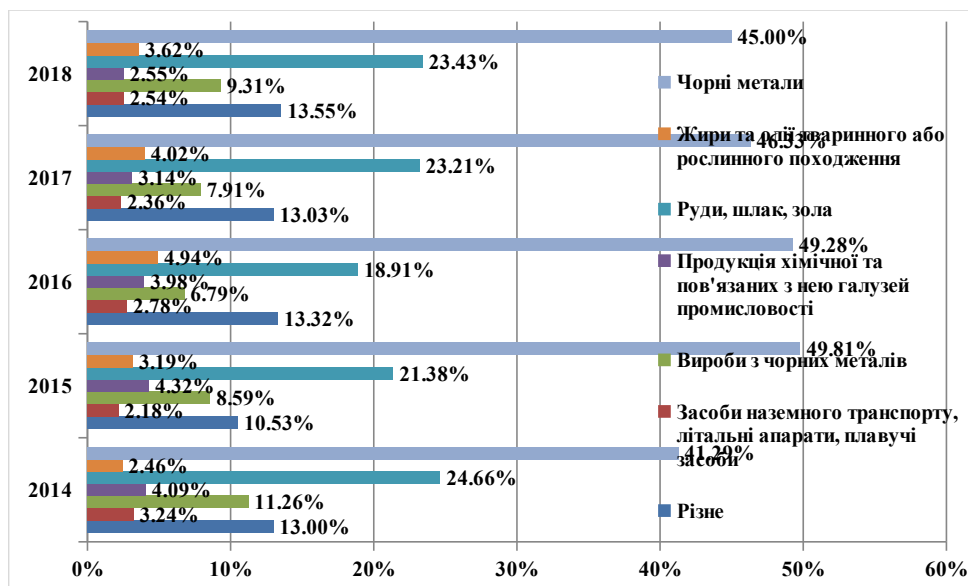

Рис. 4. Динаміка товарної структури експорту Дніпропетровського регіону протягом 2014-2018 рр., % [4]

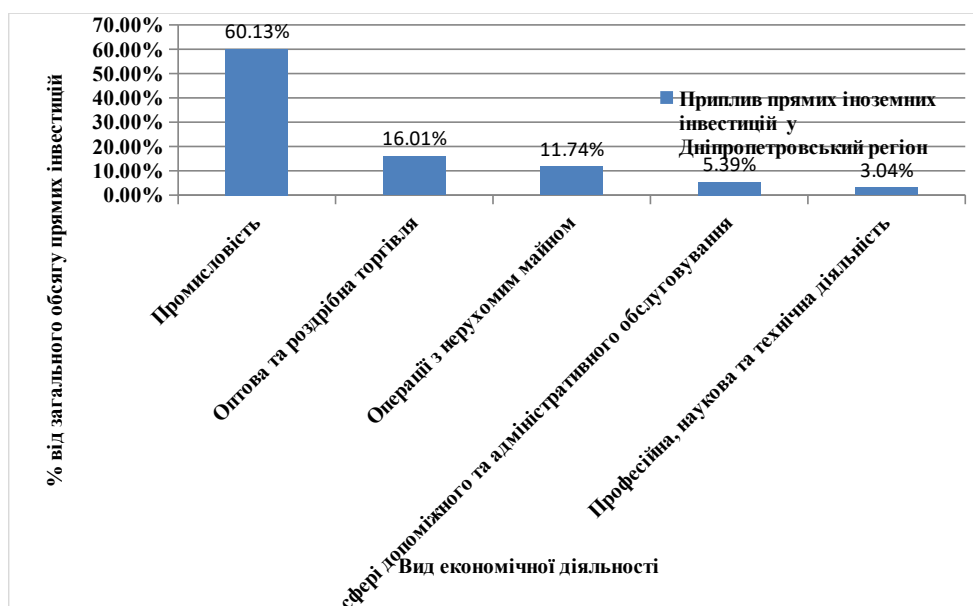

Рис. 5. Приплив прямих іноземних інвестицій у Дніпропетровський регіон (за видами економічної діяльності), 2018 р. [4]

з 2014 – 2018 рр. група «Чорні метали» демонструє стабільно велику частку у товарній структурі експорту. З 2014 по 2018 р. вона зросла на 3,71%. Також в трійку лідерів входять «Руди, шлак, зола», а також «Вироби з чорних металів», зайнявши другу та третю позицію відповідно [4].

Проаналізувавши товарну структуру експорту, можна дійти висновку, що лідируючі групи товарів майже не змінилися – Дніпропетровщина експортує переважно сировинні товари, значною частиною яких є чорні метали – 45% у 2018 році. У період 2014–2018 рр. група «Чорні метали» демонструє стабільно велику частку у товарній структурі експорту. З 2014 по 2018 р. вона зросла на 3,71%. Також в трійку лідерів входять

«Руди, шлак, зола», а також «Вироби з чорних металів», зайнявши другу та третю позицію відповідно (рис. 5) [4].

Дніпропетровський регіон є унікальним за різноманітністю і запасами корисних копалин. Про багатство надр регіону відомо не тільки у державі, Європі, а й у світі, адже тут зосереджені унікальні родовища копалин. Область володіє близько 50% загальнодержавних запасів корисних копалин. Забезпеченість мінеральними ресурсами більша, ніж втричі у порівнянні із загальнодержавним рівнем. В регіоні видобувається 100% марганцевої руди, залізна руда, вугілля, уран, рідкоземельні метали, каолін та граніти, нафта та газ. За кількістю розвіданих запасів та річним обсягом

видобутку Криворізький залізрудний басейн займає перше місце в Україні.

Одним із найбільших у світі є Нікопольський басейн марганцевих руд. В області видобувається 40 видів мінеральної сировини. Майбутнє Дніпропетровщини – у розвитку кольорової, золотовидобувної та золотопереробної галузей. Родовища «Сергіївське» та «Балка Золота» мають схожість з аналогічними родовищами Канади, Австралії та Південної Африки. Регіон володіє єдиним в Україні родовищем талькомагнезитів. Його уведення в експлуатацію дасть можливість на 60 – 70% забезпечити потреби України у вогнетривкій сировині та значно зменшити її імпорт з інших країн. У надрах області зосереджені значні поклади каменеоблицювальної сировини багатой кольорової гами. У краї розвідано 15 родовищ мінеральних вод, що дає можливість повністю забезпечити потреби населення у лікувальних, лікувально-столових і толових мінеральних водах.

Основа промисловості регіону – металургія. На підприємствах металургійного комплексу зайнято 72,5 тис. осіб. Більша частина продукції сертифікована і відповідає світовому рівню якості. Металургійні підприємства області виробляють високоякісну сталь та конкурентоспроможний прокат [5, с. 250].

Усі ці фактори і зумовлюють саме таку товарну структуру експорту регіону. Також дуже важливим фактором забезпечення конкурентоспроможності Дніпропетровського регіону є інвестиції, як внутрішні, так і зовнішні.

З метою підвищення конкурентоспроможності продукції та зміцнення конкурентних позицій на внутрішньому та зовнішньому ринках протягом минулого року основна частка капітальних інвестицій у металургійному комплексі спрямована на розвиток основних фондів: розширення, реконструкцію, технічне та технологічне переозброєння діючих виробництв. Основним джерелом фінансування капіталовкладень є власні кошти підприємств.

З початку інвестування в економіку регіону обсяг прямих іноземних інвестицій у 2018 році становив 3688,25 млн дол., у розрахунку на одну особу населення дорівнював 1113,0 дол. США (у 1,5 рази більше, ніж загалом по Україні – 767,0 дол. США). Регіон упевнено займає 1 місце серед регіонів України за обсягами залучених іноземних інвестицій.

У Дніпропетровський регіон залучено прямих інвестицій з 59 країн світу. Найбільші обсяги у 2018 році надійшли з Кіпру – 33,46%, Нідерландів – 20,25%, Німеччини – 15,47%, Віргінських Островів (Брит.) – 14,26%, Австрії – 2,75% від загального обсягу інвестицій [4].

Більше половини іноземних інвестицій у 2018 році вкладено у промисловість – 60,13% від загального обсягу регіону, також суттєві обсяги іноземного капіталу зосереджено у сфері оптової та роздрібно торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів – 16,01%, операцій з нерухомим майном – 11,74%, діяльності у сфері допоміжного та адміністративного обслуговування – 5,39%, професійної, наукової та технічної діяльності – 3,04% та в інші галузі (рис. 5) [4].

Дніпропетровщина – один зі світових центрів ракетно-космічного будівництва. За декілька минулих років здійснено багато успішних пусків ракет-носіїв

за участю державних підприємств «ВО «Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова» та КБ «Південне» ім. М.К. Янгеля.

Ще однією з конкурентних переваг Дніпропетровського регіону є активне впровадження інновацій у виробництво. Інновації, спрямовані на удосконалення технологічної і технічної бази виробництва, оновлення продукції, здійснювали 63 інноваційно активних промислових підприємств, або 13,0% від загальної кількості обстежених промислових підприємств області. За звітний період було впроваджено 77 нових технологічних процесів, освоєно виробництво 150 найменувань інноваційних видів продукції, з них 80 – нових видів техніки. Інноваційну продукцію впроваджували 43 промислових підприємства, з них 34 – реалізовували інноваційну продукцію [5].

Висновки. Дніпропетровський регіон демонструє поступове зростання обсягів зовнішньоторговельних операцій з європейськими країнами. Зокрема, за останні 3,5 року експорт до країн ЄС зріс з 20% до 35,5%. Це сталося завдяки тому, що бізнес, який довгий час був заточений на пострадянські ринки, розуміє необхідність змін. В умовах російської агресії підприємці змушені були приймати швидкі рішення і міняти курс, аби бути конкурентними на ринку ЄС.

Найбільша частка експорту регіону, більш ніж 70%, припадає на продукцію гірничо-металургійної галузі. Це свідчить про те, що область задовольняє вимоги одного з найвибагливіших ринків світу.

Основними конкурентними перевагами Дніпропетровського регіону є вигідне географічне положення, наявність природних ресурсів, а також висококваліфіковані кадрові ресурси. Також важливу роль у підвищенні конкурентоспроможності Дніпропетровського регіону відіграє інвестування за рахунок, як внутрішніх, так і зовнішніх джерел фінансування. Ще одним дуже важливим фактором успіху Дніпропетровського регіону на європейському товарному ринку є впровадження стандартизації, а також високих вимог до якості продукції, а в забезпеченні цього основну роль відіграють інновації у виробництві, які активно впроваджуються на теренах Дніпропетровщини.

Подальший розвиток відносин Дніпропетровського регіону з Європейським Союзом потребує: досягнення відповідних якісних характеристик, макроекономічної стабілізації та підвищення ефективності економіки; дотримання умов, необхідних для вступу до ЄС; впровадження європейських норм і стандартів в економіку, науку та техніку; адаптації українського законодавства до правових норм ЄС; розвитку та поглиблення регіональної інтеграції, встановлення та поглиблення прямих контактів із державами-членами ЄС.

Для переходу вітчизняної економіки на якісно новий рівень розвитку та підвищення міжнародної конкурентоспроможності необхідно розробити дієву систему державного управління (концепції, стратегії розвитку, програми, механізми тощо), спрямовану на реалізацію політики перерозподілу ресурсів на користь інноваційного розвитку шляхом підтримки наукоємних галузей, формування попиту на інтелектуальну продукцію, впровадження прогресивних нововведень.

Зростання конкурентоспроможності економіки Дніпропетровського регіону неможливе без активізації інвестиційної діяльності, пошуку та залучення

надійних інвесторів, які б розміщували свої інвестиції на довгострокові терміни, забезпечуючи цим стабільний розвиток важливих ланок господарства. Будь-який інвестор, аналізуючи, куди краще вкласти свої інвестиції, насамперед спирається на міжнародні економічні та інші рейтинги. Тож, покращуючи своє становище в міжнародних рейтингах, Україна може поступово змінити свій імідж з ненадійного економічного партнера на такого, якому кожен інвестор захоче надати гроші й розвивати ще більшими темпами нашу економіку.

Україна та Дніпропетровський регіон має всі шанси для залучення інвестиційних ресурсів та використання їх на користь економіки, тому що потенціал української економіки має досить «широкі горизонти» для свого розвитку. Але варто зазначити, що за останній час Україна так і не позбулася повністю структурних деформацій і значно відстає від розвинутих країн за багатьма факторами продуктивності виробництва та рівнем добробуту населення. Важливим є той факт, що такі галузі господарства, як промисловість та агросектор, першочергово потребують залучення капіталу для подальшого розвитку.

Ще однією важливою проблемою української економіки є висока енергоємність промисловості, цей фактор значно впливає на конкурентоспроможність і собівартість виробленої продукції. Промисловим підприємствам потрібно залучати інвестиції ще й для модернізації наявних потужностей, адже саме після модернізації підприємство стає більш стійким до фінансових коливань.

Для подальшого покращення інвестиційного клімату Дніпропетровського регіону актуальним є питання вдосконалення правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату й формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Якщо скоротити кількість процедур, які необхідно проходити задля відкриття бізнесу, наприклад, або задля початку будівництва, то це підвищить показники Дніпропетровського регіону у рейтингу легкості ведення бізнесу, що приведе до зростання потоку іноземних інвестицій.

Таким чином, стратегічні пріоритети Дніпропетровського регіону щодо підвищення конкурентоспроможності повинні відображатись у системі поступових кроків адаптації національної економіки до змін світових глобалізаційних та інтеграційних процесів. Основним механізмом підвищення конкурентних переваг Дніпропетровського регіону є здійснення внутрішніх реформ та трансформація векторів зовнішньоекономічної політики. Також зусилля держави слід спрямувати на формування сприятливого бізнес-середовища, яке дозволить реалізувати наявний інноваційний та людський потенціал та стане передумовою поступового підвищення конкурентоспроможності регіонів країни.

Перспективним напрямом подальших досліджень має стати визначення впливу змін правил зовнішньої торгівлі в умовах інтеграційних процесів на розвиток товарного ринку Дніпропетровського регіону.

Список використаних джерел:

1. Гаврилюк О.В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України. *Фінанси України*. 2011. № 2. С. 99.
2. Гладка Л.І., Ковальова Д.Д., Ковдра Ю.В. Особливості залучення іноземних інвестицій в економіку України. *Економіка і регіон*. 2012. № 2 (31). С. 36.
3. Головна О.М. Управління інвестиційним кліматом: інтереси держави, регіонів і підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 1. С. 256–261.
4. Головне управління статистики у Дніпропетровській області. URL: <http://www.dnestrstat.gov.ua> (дата звернення 15.10.2019).
5. Інвестиції та регіональна проектна діяльність / Н.В. Голубятнікова та ін. ; за ред. В.Т. Голубятнікова. Львів : ЛРiДУ НАДУ, 2011. 250 с.
6. Інвестиційний паспорт області. URL: http://dia.dp.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/Investment_passport_RU.pdf (дата звернення 16.10.2019)
7. Крапивний І. В. Конкурентоспроможність економіки та чинники її зростання. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. №6. С. 30–37.

References:

1. Havryliuk O.V. (2011) Investycijnyj imidzh ta investycijna pryvabylyvist Ukrainy [Investment image and investment attractiveness of Ukraine] Proceedings of the Finansy Ukrainy (Ukraine, Kiev, April 18, 2011), Kiev: Finansy Ukrainy, p. 99.
2. Hladka L.I., Kovalova D.D., Kovdria Yu.V. (2012) Osoblyvosti zaluchennya inozemnykh investycij v ekonomiku Ukrainy [Features of attraction of foreign investments in the economy of Ukraine] Proceedings of the Ekonomika i region, Lviv: Ekonomika i region, p. 36.
3. Holovnia O.M. (2014) Upravlinnya investycijnym klimatom: interesy derzhavy, regioniv i pidpryemstv [Investment climate management: interests of the state, regions and enterprises] Proceedings of the Aktualni problemy ekonomiky, Kiev: Aktualni problemy ekonomiky, pp. 256 – 261.
4. Golovne upravlinnya statystyky u Dnipropetrovskij oblasti [Elektronnyj resurs]. Available at: <http://www.dnestrstat.gov.ua> (accessed 14 October 2019).
5. Holubiatnikov V. T., Lazar P. D., Holubiatnikova N. V., Savchenko K.V. (2011) Investyciyi ta regionalna proektna diyalnist [Investments and regional project activity]. Lviv: LRiDU NADU (in Ukrainian).
6. Investycijnyj pasport oblasti [Elektronnyj resurs]. Available at: http://dia.dp.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/Investment_passport_RU.pdf (accessed 12 October 2019).
7. Krapivnyi I. V. (2011) Konkurentospromozhnist ekonomiky ta chynnyky yiyi zrostantnya [Competitiveness of economy and factors of its growth] Proceedings of the Aktualni problemy ekonomiky, Kiev: Aktualni problemy ekonomiky, pp. 30–37.